

СХВАЛЕНО

Вченою радою КрНУ
від 22.12.2022
Протокол № 4

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом ректора КрНУ
від 27.01.2023 № 14-1

ПОРЯДОК
попереднього розгляду дисертації
на здобуття ступеня доктора філософії
у Кременчуцькому національному
університеті імені Михайла Остроградського

АБРЕВІАТУРА

МОН – Міністерство освіти і науки України

КрНУ – Кременчуцький національний університет імені Михайла
Остроградського

СДФ – ступінь доктора філософії

НПП – науково-педагогічний працівник

ОНП – освітня-наукова програма

ЗВО – заклад вищої освіти

РСР – разова спеціалізована вчена рада

1. Даний Порядок визначає процедуру проведення попередньої експертизи дисертації на здобуття ступеня доктора філософії (далі – СДФ) у Кременчуцькому національному університеті імені Михайла Остроградського (далі – КрНУ) відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 № 44.

2. У даному Порядку вжиті терміни мають наступне значення:

– попередній розгляд (експертиза) дисертації на здобуття СДФ – оцінювання рецензентами й учасниками фахового семінару дисертації та наукових публікацій здобувача, у яких висвітлені основні наукові результати його досліджень;

– дисертація здобувача СДФ – кваліфікаційна наукова робота, яка виконана здобувачем особисто, містить наукові результати проведених ним досліджень та подана з метою присудження йому СДФ;

– здобувач ступеня СДФ – особа, яка виконує освітньо-наукову програму (далі – ОНП) на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти з метою здобуття СДФ;

– офіційний опонент – особа, яка є науково-педагогічним (далі – НПП) або науковим працівником і не працює у закладі вищої освіти (далі – ЗВО), в якому утворена разова спеціалізована вчена рада (далі – РСР), має науковий ступінь та є компетентним вченим за тематикою дослідження здобувача;

– рецензент – особа, яка за основним місцем роботи працює НПП або науковим працівником КрНУ, має науковий ступінь та є компетентним вченим за тематикою дослідження здобувача.

3. У КрНУ проводиться попередня експертиза дисертацій здобувачів, які проходять підготовку в університеті. За дорученням Міністерства освіти і науки України (далі – МОН) КрНУ може проводити попередню експертизу дисертацій здобувачів, підготовка яких здійснювалася в інших ЗВО.

4. У разі відмови КрНУ провести попередню експертизу та підготувати зазначений висновок (у письмовій формі), здобувач має право звернутися до МОН для визначення подальшої процедури захисту дисертації.

5. Здобувач має право отримати кваліфіковану консультацію у відділі аспірантури та докторантури з усіх питань, пов'язаних із процедурою проведення попередньої експертизи дисертації.

6. Попередня експертиза дисертації відбувається на відкритому засіданні фахового семінару (будь-які обмеження щодо присутності зацікавлених осіб не допускаються). Засідання фахового семінару, присвячене попередній експертизі дисертації, вважається правомочним, якщо на ньому присутні не менше трьох докторів з відповідного наукового напрямку. На одному засіданні може проводитись обговорення не більше двох дисертацій.

7. Для проведення попередньої експертизи здобувач звертається з письмовою заявою на ім'я голови Вченої ради КрНУ щодо проведення попередньої експертизи дисертації та надання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

8. Попередня експертиза проводиться протягом двох місяців з дня надходження письмової заяви здобувача, що подається до відділу

аспірантури та докторантури, який не пізніше, ніж за 10 робочих днів до запланованого засідання Вченої ради КрНУ передає її вченому секретарю. До заяви додаються:

- рішення засідання кафедри, на якій проходить підготовку здобувач, про виконання наукової складової ОНП з відповідної спеціальності, оформлене у вигляді витягу з протоколу;

- висновок наукового керівника/керівників (або кафедри) (для здобувачів, підготовка яких здійснювалася в інших ЗВО (наукових установах), підпис (підписи) наукового керівника (керівників) засвідчуються відділом кадрів установи, де він є штатним працівником);

- академічна довідка про виконання відповідної ОНП (надається відділом аспірантури та докторантури КрНУ);

- подання директора інституту/декана факультету КрНУ з пропозиціями рецензентів і кафедр, запрошених на фаховий семінар, на якому здійснюватиметься попередня експертиза дисертації.

- згоди передбачуваних рецензентів на участь у роботі РСР;

- довідки з бібліотеки КрНУ про наукові публікації здобувача, в яких висвітлено основні наукові результати дисертації, та рецензентів (за науковим напрямом, за яким підготовлено дисертацію здобувача), відповідно до вимог Положення КрНУ «Про створення разової спеціалізованої вченої ради у Кременчуцькому національному університеті імені Михайла Остроградського».

9. У фаховому семінарі можуть брати участь фахівці з інших кафедр КрНУ, інших установ та організацій. Рекомендації щодо залучення інших кафедр розробляють гарант ОНП і завідувач профільної за темою дисертації кафедри. Присутність НПП на фаховому семінарі засвідчується їх підписами у реєстраційному аркуші;

10. Вчена рада КрНУ призначає двох рецензентів, кандидатури яких пропонуються до складу РСР, та визначає кафедру, на фаховому семінарі якої проводитиметься попередня експертиза дисертації.

11. Вчений секретар КрНУ протягом трьох робочих днів надає здобувачеві витяг із засідання Вченої ради про призначення двох рецензентів, кандидатури яких пропонуються до складу РСР, та призначення кафедри, на фаховому семінарі якої відбудеться попередня експертиза дисертації.

12. Здобувач подає завідувачу кафедри, де відбудеться фаховий семінар:

– дисертацію (у двох примірниках), оформлену відповідно до наказу МОН України від 12.01.2017 р. № 40, у вигляді спеціально підготовленої кваліфікаційної наукової праці на правах рукопису, яка виконується здобувачем особисто і повинна містити наукові положення, нові науково обґрунтовані теоретичні та/або експериментальні результати проведених здобувачем досліджень, що мають істотне значення для певної галузі знань та підтверджуються документами, які засвідчують проведення таких досліджень, а також свідчити про особистий внесок здобувача в науку та характеризуватися єдністю змісту;

– висновок наукового керівника (керівників) або кафедри;

– академічну довідку про виконання відповідної ОНП;

– витяг із засідання Вченої ради КрНУ з інформацією про призначення рецензентів, кандидатури яких пропонуються до складу РСР та визначену кафедру, на фаховому семінарі якої проводитиметься попередня експертиза дисертації.

13. Директор інституту або декан факультету та завідувач профільної за темою дисертації кафедри, за участю рецензентів організують та проводять фаховий семінар для апробації дисертації. Головує на засіданні керівник відповідного підрозділу (у разі його відсутності – завідувач профільної кафедри або гарант ОНП).

14. Рецензенти не пізніше, ніж за сім робочих днів до призначеної дати слухання, передають на профільну кафедру рецензію, а її копію – дисертанту для ознайомлення. Обов'язковими елементами рецензії є: актуальність теми дослідження та її зв'язок з науковими програмами, планами, темами;

особистий внесок дисертанта в отриманні наукові результати; ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій; ступінь наукової новизни результатів дисертаційного дослідження; повнота опублікування основних положень дисертації; теоретичне та практичне значення отриманих результатів і рекомендації про їх використання; оцінка структури дисертації, мови та стилю викладення; відповідності дисертації паспорту спеціальності, за якою вона подається до захисту.

У рецензії наводяться також критичні зауваження до дисертації і обов'язково декларується думка рецензента відносно того, рекомендувати чи не рекомендувати рецензовану роботу до представлення у РСР для захисту. Рецензія має бути однозначною (позитивною чи негативною), містити підпис рецензента і дату.

15. Рецензенти, розглянувши дисертацію та наукові публікації, у яких висвітлені основні наукові результати досліджень здобувача, а також за результатами фахового семінару готують висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

Рецензенти забезпечують об'єктивність підготовленого ними висновку. У висновку, зокрема, зазначається інформація про відповідність дисертації встановленим вимогам, кількість наукових публікацій, повноту опублікування результатів дисертації та особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих із співавторами та зарахованих за темою дисертації.

16. Обговорення дисертаційної роботи на фаховому семінарі відбувається за наступним сценарієм:

– головуєчий доводить до відома присутніх порядок денний засідання, повідомляє дані про дисертанта, а саме: прізвище, ім'я та по-батькові; дату і місце народження; освіту; стаж і місце роботи: про навчання в аспірантурі; теперішній статус дисертанта: тему дисертації і дату її затвердження; дані про наукового керівника; інформацію про виконання освітньо-наукової програми;

– дисертант робить доповідь з використанням ілюстративних і роздаткових матеріалів, тривалість якої становить не більше 20 хвилин. У доповіді мають бути відображені ключові положення дослідження, що виносяться на захист, наводиться відповідна аргументація, пояснення зроблених дисертантом висновків та розрахунки ефективності впровадження;

– присутні на засіданні фахового семінару задають питання для роз'яснення окремих положень та висновків дисертаційної роботи, на кожне з яких дисертант має дати вичерпні відповіді по суті;

– головуєчий надає слово науковому керівнику або зачитує засвідчений його підписом відгук у разі відсутності керівника, а також рецензентам;

– виступають рецензенти;

– відбувається обговорення дисертаційної роботи, в якому беруть участь присутні на засіданні, які у своїх виступах мають звернути увагу на відповідність представленої роботи основним вимогам, що пред'являються до дисертації; вказати на досягнення мети дослідження та виконання завдань, окреслити ключові елементи наукової новизни, акцентувати увагу на логіці й методах дослідження, прикладних результатах, завершеності роботи, зробити загальний висновок по дисертаційній роботі;

– дисертанту надається прикінцеве слово;

– ставиться на відкрите голосування висновок по дисертаційній роботі. Рішення по дисертаційній роботі вважається позитивним, якщо за нього проголосувало не менше як три чверті присутніх НПП.

17. Фаховий семінар може прийняти такі варіанти рішень:

– рекомендувати до розгляду та захисту дисертації на здобуття СДФ у РСР;

– не рекомендувати до розгляду та захисту дисертації на здобуття СДФ у РСР з прийняттям відповідного письмово вмотивованого рішення.

18. Дисертація рекомендується до розгляду та захисту дисертації на здобуття СДФ у РСР, якщо під час обговорення до неї не було зауважень, або

зауваження не торкалися суті роботи і стосувалися лише композиційних, стилістичних та інших суто технічних моментів, або зауваження були аргументовано відведені автором під час дискусії.

19. У разі повторного подання дисертації для проходження попередньої експертизи крім етапів, передбачених стандартною процедурою обговорення дисертації, її автор обов'язково повідомляє про виправлення зауважень, зроблених рецензентами у письмовому відзиві, а також тих, що прозвучали під час наукової дискусії. Рецензенти мають повідомити присутнім, чи погоджуються вони з виправленими зауваженнями.

20. Засідання фахового семінару оформлюється протоколом, в якому зазначаються:

- прізвища та ініціали всіх присутніх із зазначенням наукового ступеня, вченого звання та посади;
- кількість фахівців за профілем дисертації, що розглядається;
- правомочність засідання;
- порядок денний (обговорення дисертаційної роботи);
- дані про дисертанта (приналежність до аспірантури, прізвище, ім'я, по-батькові здобувача, тема дисертації, ступінь, на який претендує здобувач, назва спеціальності);
- дані про наукового керівника;
- ким і коли затверджена тема дисертації;
- рецензенти;
- коротка інформація про доповідь дисертанта;
- конкретний персональний внесок дисертанта до всіх наукових праць;
- питання присутніх і відповіді дисертанта;
- виступ наукового керівника;
- виступи рецензентів і присутніх;
- відповіді дисертанта на зауваження рецензентів та присутніх;
- інформація про проект висновку і хід його обговорення;
- висновок фахового семінару про дисертацію;

– підсумок відкритого голосування за проєкт висновку фахового семінару.

До протоколу засідання додаються доповідь здобувача, ілюстративні роздаткові матеріали, відгуки рецензентів і наукового керівника, реєстраційний аркуш з підписами учасників фахового семінару, результати голосування. У результативній частині протоколу остаточно формулюється висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації, в якому, зокрема, має бути зазначено, що робота являє собою самостійно виконане дисертантом актуальне дослідження, яке характеризується новизною отриманих результатів, що належним чином опубліковані, та практичною значущістю, відповідає діючим вимогам щодо змісту, оформлення та спеціальності.

Протокол підписується головуєчим на засіданні та рецензентами.

21. Висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації готується лише у разі позитивного рішення фахового семінару (у двох примірниках) і видається здобувачеві, після чого забороняється вносити зміни до тексту дисертації.

Перший проректор

Володимир НИКИФОРОВ

Завідувач аспірантури
та докторантури

Наталія МОСЬПАН